

Sammanträdesprotokoll §397 - § 407

Protokoll fört vid Sammanträde med direktionen för VafabMiljö Kommunalförbund

Sammanträdesdatum 27 november 2020, kl 09.00 – 14.25

Plats och tid Distansmöte via GoToMeeting

Tjänstgörande ledamöter

Mikael Söderlund (M)	Arboga
Ulrika Ornbrant (C)	Enköping
Eleonor Wikman (S)	Fagersta
Rene Nispeling (L)	Hallstahammar
Per Möller (C)	Heby
Pelle Strengbom (S)	Kungsör
Anne Tjernberg (S)	Köping
Peter Björnberg (S)	Norberg
Mårten Öhrström (C)	Sala
Pentti Lahtinen (S)	Skinnskatteberg
Magnus Åstrand (C)	Surahammar
Tony Lundin (S)	Västerås

Närvarande ersättare

Kjell Persson (S)	Arboga
Sverre Ahlbom (S)	Enköping till och med § 402
Jan Johansson (M)	Fagersta till del av § 402
Peter Ristikartano (MP)	Hallstahammar
Madelene Fager (C)	Kungsör
Mikael Gunnarsson (M)	Köping
Åsa-Lena Vestling (SD)	Norberg till och med § 402
Ralf Träskman (SBÄ)	Sala
Christopher Marlowe (S)	Surahammar
Elisabeth Unell (M)	Västerås

Övriga

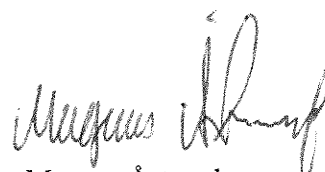
Carina Färm, Förbundsdirektör
Fredrik Westberg, Ekonomichef
Nicolette Karlsson Landré, HR-chef § 397-401
Pernilla Widén, Avdelningschef Process och underhåll § 397-401
Tomas Larsson, Avdelningschef Produktion § 397-401
Edvin Kiellarson, Avdelningschef Transport och logistik § 397-401
Mikael Helmin, Senior affärs- och avfallsstrateg
Thomas Nylund, Senior strateg och rådgivare §§ 402, 403
Towe Ireblad, Konsult och extern projektledare, Urban Earth Consulting AB §§ 402, 403
Ludvig Ericsson, enhetschef Återbruk, §§ 402, 403

Vid protokollet Maria Adolfsson, registrator

Justeras

Tony Lundin

Magnus Åstrand

§397 Mötets öppnande

Ordförande Tony Lundin öppnade mötet och hälsade välkommen.

§398 Fastställande av dagordning

Föreslagen dagordning fastställdes.

§399 Val av justerare

Magnus Åstrand, Surahammar utsågs att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§400 Föregående protokoll

Protokoll från mötet 2020-09-25 godkändes och lades till handlingarna.

§401 Verksamhetsplan med budget 2021

Under året har en omställning av arbetssätt på grund av Corona skett. Läget i världen med Corona har också fått en del ekonomiska konsekvenser. Det har till exempel inneburit förseningar i löneöversyn som även kommer påverka nästa års löneprocess. Minskat inflöde av olika avfallstyper innebär att det är nödvändigt att vara beredd på omställningar av delar av verksamheten även framöver, det gäller till exempel den minskade mängden jordmassor.

Förtydligandet av producentansvaret för förpackningar och returpapper beslutades under 2018 och nu pågår arbete med att reda ut hur detta påverkar VafabMiljö. Nya regler för insamling av förpackningar planeras att införas 1 januari 2023. När det gäller producentansvaret för tidningar föreslog regeringen i juni 2020 att detta ska upphävas och ansvaret ska ersättas med kommunalt ansvar. Om detta genomförs kommer det ha stor påverkan på VafabMiljös verksamhet. Dels behöver renhållningsordningen uppdateras samt behöver man planera hur insamlingen praktiskt ska gå till. Kostnaderna kommer att behöva fördelas ut via avfallstaxan. VafabMiljö har skickat in remissyttrande med en tydlig avstyrkan av förslaget.

Från EU har det under året kommit krav på mer hållbar produktion, bättre produkter med lång hållbarhet och ökade möjligheter för återanvändning. Detta ska leda till att användandet av engångsartiklar begränsas kraftigt. Produktkedjor som pekats ut särskilt är elektronik, plast, konstruktion och batterier. En ny kemikaliestrategi har lanserats med syftet att fasa ut farliga ämnen och skapa en mer hållbar och giftfri miljö. Dessutom finns ett långsiktigt mål från EU om klimatneutralitet 2050 för alla medlemsstater gemensamt.

Det finns också EU-direktiv när det gäller plast som ska hjälpa till att minska användandet av plast som bidrar till nedskräpning. Här är det viktigt att VafabMiljö är med och påverkar möjligheterna till återvinning av plastavfall. Återvinning av plast är svårt men det är viktigt att fasa ut det ifrån övrigt restavfall då plasten idag är en stor del av detta.

Tony Lundin

Biogas är en central fråga, dels hur man i Sverige stöttar biogasproducenter och vilka regler som finns för det med produktionsstöd för biogas. VafabMiljö påverkas av hur stödsystemen ser ut både i Sverige och i andra länder. Olika stödsystem påverkar priserna och gör att det idag är billigare att importera biogas. Det pågår arbete hos Energimyndigheten att utreda behovet av styrmedel för att främja den inhemska produktionen av biodrivmedel. Dessutom håller Svealandstrafiken på med en upphandling av biogasleverantör där det är ännu oklart om VafabMiljö kommer att tilldelas avtalet. Svealandstrafiken jobbar också med införande av elbussar, detta kommer i längden att påverka mängden gas de köper in från VafabMiljö. Detta är en av orsakerna till att man har börjat med att utveckla arbetet kring flytande biogas på Gryta.

En statlig utredning om giftfri återföring av fosfor från avloppsslam har lämnats till regeringen. Utredningen föreslår antingen att förbjuda spridning av slam eller ha ett spridningsförbud med undantag för hygieniserat och kvalitetssäkrat slam. Dessutom ska stora delar av fosfor från avloppsslam i större reningsverk återvinnas, VafabMiljö behöver i samverkan med andra ta fram nya tekniker för att ta hand om detta. Det finns i dagsläget ingen tidpunkt för när beslut i frågan kan komma.

Skatten på avfallsförbränning kommer att fortsätta höjas under 2021 och 2022, detta kommer påverka VafabMiljö då det i dagsläget är närmare 100 000 ton avfall som varje år går till förbränning.

Internt pågår mycket arbete med att utveckla processer och arbetssätt för att allt ska bli så effektivt som möjligt. Detta skapar behov av förändringsledning och nya rutiner. Framöver ska även fokus ligga på digitalisering av VafabMiljö, något man kan börja med nu när förbundsorganisationen har satt sig. Arbetet med hållbar livsstil för att få en organisation där personalen mår så bra som möjligt fortsätter under nästa år.

Alla kommuner har antagit avfallsplanen. Nu börjar arbetet med vad det är som ska genomföras och hur. Övergripande prioriteringar under 2021 är:

- Återbruk 2.0
- Från Fastighetsnära insamling (FNI) till Bostadsnära insamling (BNI)
- Anläggnings- och marknadsstrategi
- Teknikutveckling kopplat till biogasen
- Containerutredning
- Digital strategi och förvaltningsplan för IT
- VafabMiljös kontor
- Ledarskapsutveckling
- Processutveckling och processkartläggningar
- Befästa värdeord

Förbundsstaben

Ska jobba med att leda strategiska projekt och aktiviteter. Behöver jobba igenom förbundsordningen och uppdatera den för att passa med förbundets nuvarande verksamhet. Kommer även lägga tid på att utveckla eventuellt arbete med VafabMiljö AB för att få igång verksamhet under 2021 rörande forskning och utveckling.

Tony Adin

HR

Fortsätter jobba med ledarskapsutveckling för att stötta cheferna kontinuerligt för att de ska ha bästa förutsättningar för att leda organisationen i förändring. Värdegrundresan ska fortsätta. Årets värdehandling ska införas, det betyder att personalen kan nominera en kollega som verkligen lever upp till något av de olika värdeorden. Digitalisering av HR-enhetens arbetssätt för att bli mer effektiva. Översyn av mallar och rutiner för hantering av medarbetarfrågor och även det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Ekonomi och verksamhetsstyrning

Från årsskiftet kommer enheten heta ekonomi- och verksamhetsstöd och i den kommer även IT-enheten att ingå. Enheten är delaktiga i flera större förbundsövergripande projekt där man stöttar med ekonomiska frågor. Marknadsstrategi och affärsplan samt digital strategi med IT-systemförvaltningen ska tas fram. Leder arbetet med att processutveckling och processkartläggning. Förstudie för nytt budget- och prognosverktyg och en inköpsportal ska göras samt ska man titta på utveckling av befintliga system.

Tittar på möjligheterna att samnyttja administrativa tjänster med till exempel Mälarenergi, Västerås stad och Mimer för att dra nytta av varandras erfarenheter och kompetenser. Inga konkreta planer finns ännu, men det pågår diskussioner.

Hållbarhet och kommunikation

Planerar att ta fram en strategi för att arbeta med ökad utsortering av matavfall och förpackningar från restavfallet. I första hand med de stora kommunala bostadsbolagen men därefter även med andra större fastighetsägare. Jobbar vidare med kundresan för att utveckla hela organisationen kring till exempel kundbemötande och mina sidor. Mina sidor innebär att kunden själv kan logga in och utföra tjänster själva när det gäller abonnemang, fakturor med mera. Har handlat upp en ny webb som ska uppfylla tillgänglighetsdirektiven, hoppas ha den på plats till sommaren 2021. Ska upphandla nytt diariesystem och implementera ny profilhandbok och verktyg för mallar. Uppföljningsmodellen för att se lönsamhet för olika produktgrupper och tjänster ska utvecklas och så ska prislister för tjänster ses över.

Transport och Logistik

Fortsätter jobba med att utveckla processer för att effektivisera. Har påbörjat ett arbete med att utreda framtida containerhantering inom VafabMiljö för att detta ska bli kostnadseffektivt. Ska utvärdera hur det fungerat med extern entreprenör för insamling av hushållsavfall kontra egen insamling och ta fram en strategi för vad som kan fungera bäst i framtiden. Jobbar vidare med att se till att fordonsflottan drivs av fossilmfria bränslen. Rutinen för kontroll och uppföljning av återkommande reklamationer vid hämtning av hushållsavfall ska etableras vidare. Kommer se över utdelning av påsar för matavfall för att detta sker kostnadseffektivt och med god service till kunderna.

Produktion

Tre större projekt under 2021, Återbruken 2.0, Anläggningsstrategin och från Fastighetsnära insamling (FNI) till Bostadsnära insamling (BNI). Påverkas av flera mål och aktiviteter i avfallsplanen såsom återanvändning och återvinning av material, hur dessa ska samlas in på bästa sätt och att hitta samarbetspartners som kan ta hand

Imbdi

om dem för återvinning. Behöver även jobba med att förändra beteendet hos kunder med att till exempel återanvända lastpallar istället för att slänga. Inflödet av jordmassor minskar så arbetet kring detta behöver ses över och anpassa verksamheten.

Process och underhåll

Reinvestering och utbyggnad av anläggningen för behandling av utsorterat organiskt avfall fortsätter (Biogasanläggningen). Under våren ska gasrening installeras. Anläggning för att producera flytande biogas att installeras med hjälp av ett ekonomiskt stöd från energimyndigheten. Biogasen ska i första hand lagras för att hantera ändringar i efterfrågan men det kommer finnas möjlighet att sälja i händelse av överskott. Fortsätter med ombyggnation av lokalerna på Gryta och Norsa. Jobbar med prövotidsutredningar för Gryta och Sänkmossens avfallsanläggningar där VafabMiljö har föreslagit vilka miljökrav man tycker anläggningarna ska ha, väntar återkoppling under 2021. Ska bygga en anläggning för rengöring av sopbilar samt avvattning av slam från olika verksamheter på Gryta.

Budget 2021

Resultaträkning för kommunalförbundet 2021, är lagd för en budget i balans med ett resultat på +0,5 miljoner kronor. Detta är något lägre än tidigare lagd treårsprognos och beror på det ekonomiskt ansträngda läge som råder just nu. Några poster som beräknas ha stor påverkan på ekonomin under 2021 är försäljning av Biogasen, samarbetsavtalet med Mälarenergi om leverans av avfallsbränsle och intäkterna från försäljning av återvinningsmaterial.

Kommunal avfallsverksamhet

2021 blir första året när nya avfallstaxan gäller i samtliga kommuner redan från 1 januari, detta innebär att taxeintäkterna beräknas öka med ca 10 miljoner. Budgeten för den kommunala avfallsverksamheten är fortfarande inte helt i balans, men det är bättre än tidigare år. Det förväntas kostnadsökningar när det gäller insamling av mat- och restavfall, dels på grund av indexuppräknning av avtal med Allmiljö. Men även på grund av ökade kostnader för inköp av och förbrukning av matavfallspåsar. Kostnaderna för behandling av matavfall förväntas öka främst beroende på utbyggnaden av biogasanläggningen. Däremot förväntas kostnaden för avsättning av grov- och restavfall att minska, vilket beror på förändring av lager för avfallsbränsle. Utleveranserna har varit större än inleveranserna under 2020. Detta påverkar också avfallsskatten positivt under 2021.

Övrig avfallsverksamhet

Priserna för mottagning av avfall generellt har höjts jämfört med budget 2020, när det gäller avfall som går till förbränning beror det på den höjda avfallsskatten. Behöver i budget 2021 ta hänsyn till osäkerheten i inlämningen av schaktmassor från byggprojekt.

Investeringsbudget

Under 2021 sker en rejäl minskning när det gäller investeringar då VafabMiljö har passerat toppen på de stora investeringar som skulle göras. Biogasanläggningen som ska färdigställas under 2021 är fortfarande den stora investeringen. Återbruk 2.0 finns med i tabellen men har inga pengar avsatta för investeringar då de reinvesteringar som ska göras på Återbruken återfinns i andra poster. Att bygga nya Återbruk enligt de principer som kommer att tas fram i projektet Återbruk 2.0 kommer tidigast 2022.

Tommy Andersson

Kassaflöde

Avskrivningskostnaderna ökar under 2021 och det beror framförallt på att vi själva ska ta över driften av biogasanläggningen. Beräknar att lite mer lån kommer behöva tas, men under framtida år ska lånen istället kunna börja amorteras av. Behöver öka utnyttjandet av checkräkningskrediten något mer i jämförelse med prognos 2020.

Nyckeltal

Det ekonomiska utfallet när det gäller kommunal avfallsverksamhet ser bättre ut då budgeten för 2021 är -8,1 miljoner kr jämfört med för -10,7 miljoner kr för 2020. Resultatnivå för övrig avfallsverksamhet ligger på 3,1 % istället för föregående års 2,6%. Soliditeten budgeteras ligga kvar på samma nivå och det gäller även skuldsättningsgraden som föregående år.

Det uppkommer funderingar kring eventuella viten efter införandet av rapportering om Farligt avfall till Naturvårdsverket. Förbundsdirektören får i uppdrag att utreda detta och återkomma.

Önskemål om korrigeringar av Verksamhetsplan och budget framfördes. På sidan 9: komplettera med uppdraget att arbeta fler kunder för biogasen. Sid 16 punkt 5: skriv istället Översyn och utvärdering av dagens transportuppdrag.

Frågan om finansiering av insamling av returpapper ifall ansvaret läggs på kommunerna är i nuläget något oklart. Tolkningen är att tidningsinsamlingen i så fall behöver finansieras genom avfallstaxan. Vi får anledning att återkomma till detta då regeringen fattat beslut om vilka regler som ska gälla och hur finansieringen ska ske.

Direktionen beslutade

att godkänna verksamhetsplan med budget för 2021 med föreslagna redigeringar på sidan 9 och sidan 16

§402 Grundläggande principer och vision Återbruk 2.0

Föredragande Thomas Nylund och Towe Ireblad.

Projektet för Återbruk 2.0 vill sätta en ny standard för Återbruken framöver, där fokus ska ligga på återbruk snarare än restavfall. De grundläggande principerna föreslås utgå ifrån:

- Kundens behov
- Service, tillgänglighet och tjänsteutbud
- Utformning
- Miljönytta
- Digitalisering och modern teknik
- Ekonomi

Återbruken ska vara en del i att ta tillvara resurser på ett bra sätt istället för att det ska bli avfall. Detta ska gälla för hushåll och även för mindre företag. Syftet med detta är även att uppnå målen i avfallsplanen för att klättra i avfallstrappan. Servicegraden på Återbruken ska uppfattas som god när det gäller öppettider, kapacitet och utformning av anläggningar. Det kan innebära bemannade och obemannade Återbruk, mobila

Tom Lohr

Återbruk eller andra tjänster som kan underlätta. Utformningen av Återbruken ska uppfattas som positiv både när det gäller funktion men även estetik. Det ska gå att känna igen sig på de olika Återbruken i VafabMiljö-regionen. Återbruken ska bidra med miljönytta genom att stimulera till återbruk istället för avfall. Digitalisering och modern teknik ska tas tillvara för att tillgodose både kundens och verksamhetens behov och krav. Medarbetarna ska ha goda förutsättningar för att utföra sina arbeten på bästa sätt och att hjälpa kunden att göra rätt. Återbruken ska bidra till en kostnadseffektiv verksamhet genom smarta lösningar.

När det gäller Återbruken har man tagit inspiration från hur ICA och Coop jobbat med sina koncept om mindre butiker där det finns få kunder och större butiker där det är stort kundflöde. Detta är en princip som skulle kunna användas även när det gäller Återbruk. Projektet har kartlagt befintliga Återbruk, deras status och behov av åtgärder, påverkan av omgivning och även arrenden för tomtmarken. Lokaliseringsutredningen ska ta fram förslag för framtidens Återbruk inom VafabMiljö-regionen.

Diskussion uppstår om huruvida förslaget innebär att varje kommun kommer ha ett eget Återbruk, vilket inte tydligt framgår i förslaget då Återbruken framöver kanske kommer se annorlunda ut. Magnus Åstrand (C), Surahammar yrkar att ärendet ska återremitteras för ytterligare utredning.

Direktionen beslutade

att återremittera ärendet för ytterligare utredning och återkomma med tydligare information om vad olika lösningar innebär för varje kommun

Mötet ajourneras 30 minuter för lunch, kl 12.45

§403 Ersätta Surahammars Återbruk

Thomas Nylund och Towe Ireblad föredragande.

Surahammars Återbruk startade som ett temporärt Återbruk och lösningen har med tiden blivit permanent. Lösningen är inte optimal och det finns behov av omfattande investeringar på ungefär 4-5 miljoner kronor för att Återbruket ska kunna ligga kvar. Även med dessa investeringar kvarstår flera problem med just den lokaliseringen. Projektgruppen bedömer att det bästa vore att ersätta Återbruket och lägga det på en annan plats.

Tre förslag på åtgärder föreslås, en jämförelse mellan behålla nuvarande plats, ersätta med ny plats eller samlokalisera med närliggande kommun. Förslaget på åtgärder behöver utredas mer och bör presenteras i samband med att mer underlag finns för ärendet rörande grundläggande principer och vision för Återbruk 2.0.

Direktionen beslutade

att Surahammars Återbruk ska ersättas då Återbruket har omfattande investeringsbehov samt långtgående problematik som ej går att lösa trots upprepade förbättringsåtgärder på anläggningen. Anläggningen ligger dessutom nära en Sevesoanläggning samt nära ett vattenskyddsområde.

Tommy Lind

§404 Verksamhetsrapport november 2020

Krisledningsgruppen jobbar vidare med att på nytt titta på restriktioner med anledning av att smittspridningen av covid-19 åter har ökat i samhället. Tex så införs begränsad infartsmöjlighet på Återbruken för att minska trängseln. Alla som har möjlighet att jobba hemma gör det, närvarande på kontoren är endast de som genom sina arbetsuppgifter har stort behov av att vara fysiskt på plats.

Stora problem under senaste tiden med stöld av katalysatorer från renhållningsfordon. Jobbar med åtgärder som bevakning av vaktbolag och kameraövervakning för att komma tillrätta med detta.

Byggnationen av biogasanläggningen rullar på enligt plan och även ombyggnationen av kontoret på Gryta och Norså.

Direktionen beslutade

att informationen i verksamhetsrapporten mottagits och med godkännande läggs till handlingarna.

§405 Övriga frågor

Informeras om det inplanerade medlemsrådet med Kommunstyrelsernas ordföranden i medlemskommunerna den 10 december. Förslag på agendan är att gå igenom verksamhetsplan och budget 2021, verksamhetsrapport och budgetutfall samt lokaliseringstudien kring Återbruk 2.0.

Efterfrågas information framöver om hur arbetet med Avfallsplanen kommer att gå vidare.

Fråga om VafabMiljö kommer att bli inblandade i arbetet med att rensa upp vid Skultunatippen nu när företaget har gått i konkurs. Om det kommer en förfrågan får man ta ställning till detta eftersom det är oklart vilken typ av material det rör sig om. Det finns ingen förfrågan i dagsläget.

§406 Nästa möte

Nästa möte hålls **tisdag 9 mars**, kl 09.00-15.00 kommer även det hållas digitalt.

§407 Mötets avslutande

Ordföranden tackade för visat intresse och avslutade mötet kl 14.25

Tony Andersson